

21.5.2021

VN/4845/2020

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö VN/4845/2020

LAUSUNTO ASUMISNEUVONNAN LAKISÄÄTEISTÄMISTÄ VALMISTELLEEN TYÖRYHMÄN RAPORTTIIN

Taustaa

Ympäristöministeriö on pyytänyt 9.4.2021 lausuntopalvelu.fi-palvelusta lähetetyllä sähköpostilla Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskukselta (STEA) lausuntoa asumisneuvonnan lakisääteistämistä valmistelleen työryhmän raportista.

STEA:n lausunto

STEA kiittää ympäristöministeriötä lausuntopyynnöstä ja näkee kehittämistyön asumisneuvonnan turvaamiseksi tärkeänä sen oikeudellisen ja rahoituksellisen aseman ratkaisemiseksi hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti.

STEA kannattaa vaihtoehtoja, joissa lakisääteinen asumisneuvonta tuotettaisiin joko kunnan palveluna (vaihtoehto 2) tai Asumisrahaston rahoittamalla monitoimijaisella sopimusmenettelyllä (vaihtoehto 3). Tällöin asumisneuvonnaksi määritelty toiminta rajattaisiin ulos STEA-avustuksilla rahoitetusta toiminnasta. STEA ei kannata vaihtoehtoa 4, jossa nykytilannetta ei muutettaisi, koska se jättäisi epäselvän vastuunjaon ennalleen.

STEA pitää erityisen tarpeellisenä asumisneuvontaa koskevien käsitteiden ja vastuiden määrittelyä laissa. Asumisneuvonnan kokoaminen juridisesti selkeäksi kokonaisuudeksi parantaa tilannetta nykyisestä. Työryhmän raportissa mainittujen asumisneuvonnan, asumissosiaalisen työn tai asumisohjauksen käsitteiden määritelmien nykyinen tulkinnanvaraisuus ei ole riittävä säädöstasoisien tehtävien määräämisen näkökulmasta. STEA-avustusten myöntämisen näkökulmasta on lakia säädettäessä tärkeää määritellä selkeästi ja tarkkarajaisesti, mikä toiminta on lakisääteistä asumisneuvontaa, ja mikä ei.

21.5.2021

VN/4845/2020

STEA-avustuksilla rahoitetaan tällä hetkellä asumisneuvontaa muun muassa vammaisille, nuorille, maahanmuuttajille, päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, vuokra-asunnoissa asuville sekä vapautuville vangeille. Järjestöt toteuttavat STEA-avustuksilla erilaisia työryhmän raportissa lueteltuja tuen muotoja, kuten vuokratästeihin puuttumista, velka- ja talousneuvontaa, yksilöllistä ohjausta asumistaitoihin, asukkaiden ryhmätoimintaa ja asukasdemokratian toteuttamista. Lisäksi STEA-avustuksella rahoitetaan yleisempää tiedotus- ja neuvontatyötä asumisesta sekä asumiseen keskittyvää tukea elämän eri nivelvaiheissa. Järjestöjen toteuttaman asumisneuvonnan yhtenä etuna on matalan kynnyksen toiminta, joka ei edellytä esimerkiksi sosiaalihuollon asiakkuutta.

Osa STEA-avustusten saajista hallinnoi tukiasuntoja yleishyödyllisinä yhteisinä tai niiden omistamien osakeyhtiöiden kautta. STEA-avustuksilla rahoitetun asumisneuvonnan kohderyhminä ovat merkittävilta osin järjestöjen ja niiden lähiyhteisöjen omistamissa asunnoissa ja muiden toimijoiden tukiasunnoissa asuvat vuokralaiset. STEA-avustuksilla rahoitetaan tukea myös asunnottomille sekä esimerkiksi ensimmäistä asuntoaan etsiville nuorille, omassa asunnossaan asuville ylivelkaantuneille ja vanhempiensa luona asuville kehitysvammaisille. Osa järjestöistä tarjoaa asumisen tukea palveluna kunnille.

Asumisneuvonnan ja -ohjauksen vastuut jakautuvat nykytilanteessa monille erilaisille toimijoille. Asumisneuvonta on STEAn avustusten näkökulmasta ongelmallista, koska ei ole selkeästi määritelty, mikä osa toiminnasta kuuluu julkisen toimijan vastuulle. STEA-avustuksilla ei ole tarkoituksenmukaista rahoittaa julkisen sektorin vastuulle kuuluvaa toimintaa. Asumisneuvonnan selkeä määrittely ja tekeminen lakisääteiseksi antaa STEAlle tilaisuuden arvioida asumisneuvonnan rahoitusta ja painopisteitä.

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN AVUSTUSKESKUS

johtaja

Kristian Seemer

erityisasiantuntija

Sampo Villanen